

מן התלמוד

סדר נשים.

מסכת כתובות, דף מ"א

רב פפא אמר: פלגא ניזקא ממונא. קסבר סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימי, ובדין הוא דמשלם כוליה, ורחמנא הוא דחייס עלויה דאכתי לא איעד תורא. רב הונא בריה דרב יהושע אמר: פלגא ניזקא קנסא. קסבר סתם שוורים בחזקת שימור קיימי, ובדין הוא דלא לישלם כלל, ורחמנא הוא דקנסיה כי היכי דניטריה לתוריה.

פלגא ניזקא - חצי נזק.

דחייס עלויה - שריחם עליו.

דאכתי לא איעד תורא - שעדיין לא הועד השור

הסבר: התורה חייבה את מי ששורו הזיק לשלם חצי נזק. לדעת רב פפא התשלום הוא מעיקר הדין, משום שלא השגיח על שורו, אלא שהתורה חסה עליו שלא ישלם הכל כי השור עדיין לא מועד. ואילו לדעת רב הונא בנו של רב יהושע התשלום הוא קנס, כי מעיקר הדין לא היה צריך לשלם, אלא התורה קנסה אותו כדי שישמור על שורו.

על המפה

מערות קומראן

מערות קומראן נמצאות באזור ים המלח, ליד נחל קומראן. הן התגלו בשנת 1946 על ידי נער בדואי, שחיפש אחר עז שאבדה לו. בתוך המערה גילה הנער כדי חרס ובתוכם מגילות עתיקות מתקופת בית שני, שנקראו לאחר מכן "מגילות ים המלח". בעקבות מציאת המערות נערכו חפירות ארכיאולוגיות במקום, ונתגלו בו שרידי יישוב וממצאים רבים מאותה תקופה. החוקרים משערים שתושבי היישוב השתייכו לכת מדבר יהודה, או כת האיסיים, והמגילות מלמדות על אורח חייהם ואמונותיהם.

נחל קומראן ומערה מס' 4 מימין (Ori, Wikipedia).

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים יהודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

סדר נשים | מסכת כתובות ל"ט-מ"ה
פרשת עקב | י"ז-כ"ג באב (20-14 לאוגוסט)

דף ל"ט: האמורא אביי

בדף זה בתלמוד מובאים דברים אחדים שאמר אביי בשם אימו. ישנם מקומות נוספים בתלמוד בהם אמר אביי: **"אמרה לי אם"**, כך אמרה לי האימא, והוא מביא מדבריה. האמת היא, שאימו של אביי נפטרה בשעה שילדה אותו והוא מעולם לא הכיר אותה. דודו, רבה בר נחמני, לקח אותו, אימצו וגידל אותו כבן. את האישה של הדוד שלו, שהייתה האימא המאמצת שלו, הוא כינה "אם". אביי לא היה יתום רק מאם, אלא גם מאביו, שנפטר עוד לפני שהוא נולד. **לכן קראו לו "אביי", כי ראשי התיבות של "אביי" הם "אשר בן ירוחם יתום"** - פסוק בספר הושע. יש מקומות בתלמוד, בהם מכונה אביי בשם **"נחמני"** מפני שרבה, הדוד שגידל אותו, אהב מאוד את אביי והוא קרא לו **"נחמני"**, כפי שקראו לאביו של רבה.

דף מ': "בושת"

מי שפוצע את חברו או מכא אותו, צריך לשלם לו תשלומים אחדים, ביניהם **"בושת"**, על כך שבייש אותו. איך יודעים מה היה גודל הבושה? כמה משלמים? המטנה בדף זה אומרת, שבדברים מי היה האיש שבייש ומי היה האיש שהתבייש. למשל, אם איש פשוט ביש אדם מכובד מאוד, המבייש צריך לשלם כסף רב. אם איש מכובד מאוד ביש אדם מכובד מאוד, הוא ישלם פחות כסף. מדוע? כי זו בושה גדולה יותר להתבייש מאדם פשוט מאשר מאדם מכובד. צריך גם לברר מי היה האיש שהתבייש. אם הוא אדם מכובד ביותר, מגיע לו ממון רב, כי ככל שאדם מכובד יותר, הבושה שלו גדולה יותר. אבל אם הוא איש פשוט, שאינו מכובד, הבושה שלו פחותה וישלמו לו פחות כסף. הכלל הזה ידוע בביתו הבא: **"הכל לפי המבייש והמתבייש"**. כלומר, בית הדין קובע את סכום התשלום, לפי מעמדו של המבייש ולפי מעמדו של המתבייש.

דף מ"א: מהו "נידוי"?

התורה נתנה לבתי הדין תפקיד וסמכות לשמור ולשפוט את עם ישראל, ואף נתנה בידם סמכות להעניש. במקרים קיצוניים ונדירים **אחד מהעונשים שניתן דין יכול להטיל הוא "נידוי"**. **מהו נידוי?** בית דין מכריז שהאיש, שעבר עברה, מנודה. הרגע שהכריזו שהוא מנודה, אסור לשבת בתוך ארבע אמותיו של המנודה, אין מצרפים אותו למנו, אין מזמנים אותו ברכת המזון, ועוד הלכות שונות. המנודה עצמו צריך להתנהג כאילו שהוא אבל, למשל, אסור לו להסתפר ואסור לו לכבס את בגדיו. בדף זה בתלמוד לומדים למשל כי מי שמחזיק בביתו חיות שעלולות להזיק לבני אדם, ומסרב להוציאם מביתו ולהרחיקם מהציבור, בית דין מנדה אותו עד שיסלק את החיות הללו.

דף מ"ב: ישיבת פומבדיתא

אחת הישיבות המפורסמות והגדולות בתקופת התלמוד, הייתה **ישיבה בעיר פומבדיתא שבארץ בבל**. ראשי הישיבה היו **האמוראים רבה ורב יוסף**. רבה כיהן כראש ישיבה עשרים ושנים, ולאחר פטירתו מינו את רב יוסף לראש ישיבה. **התלמוד בדף זה מספר שבמשך עשרים ושנים שרבה היה ראש ישיבה**, הייתה לבני הישיבה קושיה חמורה בלימוד, שלא מצאו לה תשובה. ביום שבו התמנה רב יוסף לראש ישיבה, סיעו לו מן השמים לתרץ את הקושיה המפורסמת. מדוע? רש"י מסביר, כי משמים רצו לסיע לו ולכבד את שמו בין התלמידים, כדי שיכבדו אותו וכך ילמדו ממנו תורה.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

מגילת המקדש

מגילת המקדש היא אחת ממגילות ים המלח. היא נמצאה במערה על ידי בדואים ונמכרה לסוחר עתיקות. אורך המגילה למעלה מ-8 מטרים, והיא עוסקת בחגים ובמועדים, בהלכות בית המקדש ובתורת המלך. **המגילה נכתבה בתקופת בית שני**, ומלמדת רבות על האמונות וההלכות של בני התקופה, אולם החוקרים נחלקו בשאלה מי כתב אותה ולאיה זרם השתייך. **יגאל ידין** פרסם מהדורה עברית של מגילת המקדש עם פירוש והערות, ומאוחר יותר פרסם אלישע קימרן מהדורה חדשה ומדויקת יותר.

קטע ממגילת המקדש (Wikipedia, מוזיאון ישראל י-ם).

מתפלפלים

לפניכם אירוע שיעור דיון סוער:

חברות נערים בני 15-16 טיילה בגליל, כאשר לפתע אחד הנערים גילה בין השיחים כמה מטבעות עתיקות. בין חברי הקבוצה התעורר דיון מה לעשות במטבעות הללו, שלא ידוע מה טיבן ומה ערכן.

מצד אחד:

חלק מבני הקבוצה טענו שאפשר לחלק את המטבעות בין חברי הקבוצה וכל אחד יעשה איתן מה שהוא רוצה. זו אבידה שאין בה סימנים ואין לה דורש. אולי המטבעות הללו לא שוות כלום ואולי המטבעות הללו בנות מאות ואולי שנים ויש להן ערך רב, ולכן כל אחד ייקח את חלקו ויעשה עם זה מה שהוא מוצא לנכון.

מצד שני:

חלק מבני הקבוצה טענו שאולי אלו מטבעות נדירים וחשובים שיכולים ללמד על התקופה בה נוצרו, ולכן צריך להביא אותן אל רשות העתיקות ושהם יחליטו מה לעשות.

...מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמלפלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

המגילות בתנ"ך

בתנ"ך נמצאות חמש המגילות, שהן רות, שיר השירים, קהלת, אסתר, ואיכה. נהגו לקרוא כל אחת מהן באחד מהמועדים: רות בשבועות, שיר השירים בפסח, קהלת בסוכות, אסתר בפורים ואיכה בתשעה באב.

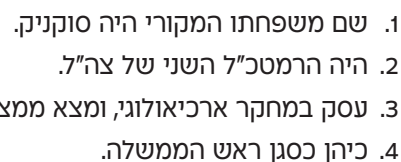
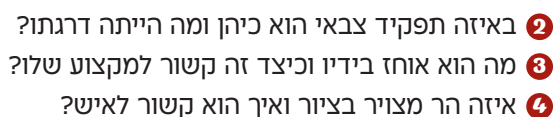
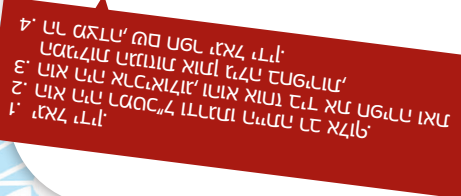
הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- קהילת 'עולי בבל', ראשון לציון.

4260	3930	3880	3828	3728	3408		3340	2934		2883		2448	2448		2238	1948	0
																	
495	רבי יהודה	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2	המלכה	חורבן ביהמ"ק ה-1	חננויות ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	אפרים ומנשה	יציאת מצרים	-1521	-1812	-3760
התלמוד	הנשיא	רבני	ה-2	הזקן	ה-2	המלכה	ה-1	ה-1	המלך	המלך	הנביאה	התורה	המנשה	המצרים	בניי	אברהם אבינו	בריאת העולם
															במציאות	במציאות	במציאות

סדר מועד | מַסְכַּת כְּתוּבוֹת, דף מ"ג - מ"ה

וְשִׁתְיָהּ וּמִקּוֹם לֵלֹךְ. הָאָדָם חֵיב לִתֵּן לַעֲבָד אֶת אוֹתוֹם סוּגֵי הַמֶּאֱכָלִים שֶׁהוּא עֲצָמוֹ אוֹכֵל, וְלַפְעָמִים הָעֶבֶד חֵי אֶף בְּנוֹחַת יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָאָדָם, לְמִשְׁלַל אִם יִשְׁנֶה כָּרִית אַחֲת בְּלֵב בֵּיתוֹ, הָאָדָם צָרִיךְ לִתֵּן אוֹתָהּ לַעֲבָדוֹ וְהוּא עֲצָמוֹ יֵשֵׁן לֵאל אֶת כָּרִית. עַד כִּדִּי כֵן שֶׁמֶרֶת הַתּוֹרָה עַל כְּבוֹדוֹ וְזִכְיוֹתָיו שֶׁל הָעֶבֶד.

מַעֲשֵׂה בִשְׁנֵי אָנָשִׁים, שְׁמֵעוֹן וַיהוּדָה, שֶׁהִתְגַּדְּרוּ בִכְפָּר וּלְכָל אֶחָד מֵהֶם הָיָה שָׁדָה. שְׁנֵי הַשָּׂדוֹת הָיוּ סְמוּכִים זֶה לָזֶה, וְרַק גֶּדֶר קִטְנָה הִפְרִידָה בֵּינֵיהֶם. בְּאֶחָד הַיָּמִים רָאָה שְׁמֵעוֹן שֶׁעַל הַשָּׂדֶה שֶׁל יְהוּדָה הוּצָב שֵׁשֶׁט עֵנֶק: "הַשָּׂדֶה לִמְכִירָה בְּמֵאָה אֶלֶף שֶׁקֶל". פָּנָה שְׁמֵעוֹן לִשְׂכֵנוֹ יְהוּדָה וּבִיָּקֵט: **"אֲנִי רוֹצֵה לִקְנוֹת אֶת הַשָּׂדֶה שְׁלֹךְ. כֹּף יִהְיֶה לִי שָׂדֶה אֶחָד גָּדוֹל, כְּשֶׁאֶסִּיר אֶת הַגֶּדֶר שֶׁבֵּין שְׁנֵי הַשָּׂדוֹת"**. אָבֵל יְהוּדָה אָמַר לוֹ: **"אֲנִי מַעֲדִיף לִמְכּוֹר אֶת הַשָּׂדֶה לְמִישֵׁהוּ אַחֵר"**. שְׁמֵעוֹן פָּנָה לְרֵב הָעִיר וְסִיפָר לוֹ אֶת הַמַּעֲשֵׂה, וְהֵרֵב קָרָא לַיהוּדָה וְאָמַר לוֹ: "אַתָּה חֵזֵב לִמְכּוֹר אֶת הַשָּׂדֶה לְשְׁמֵעוֹן שֶׁכֵּנְךָ וְלֹא לְאִישׁ אַחֵר". "מִדַּעֲיֶז?", תָּמָה יְהוּדָה, וְהֵרֵב הִסְבִּיר: "הַתּוֹרָה מִצְוָה אוֹתָנוּ: **"וְעִשִּׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב"**. מִפְּסוּק זֶה קִמְדוּ חַ"ל, שֶׁאֲדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים עִם הָאֵילָן. לָכֵן, אוֹמֵר הַתּוֹלָמֵד, שֶׁבְּמִקְרָה כְּמוֹ שְׁלֹךְ, עָלֶיךָ לִמְכּוֹר אֶת הַשָּׂדֶה לְשְׁמֵעוֹן וְלֹא לְאִישׁ אַחֵר, מִפְּנֵי שֶׁשְׁמֵעוֹן מְרוֹיֵם בְּקִנְיַת הַשָּׂדֶה שְׁלֹךְ, שֶׁכֵּן יִהְיֶה לוֹ שָׂדֶה גָּדוֹל, וְאַתָּה לֹא מַפְסִיד כְּלוּם, כִּי מִמִּילָא רָצִיתָ לִמְכּוֹר אֶת הַשָּׂדֶה".

מִשְׁנֵיּוֹת שֶׁלֹּא נִכְנסוּ לְשִׁישָׁה סְדְרִי מִשְׁנֵה מְכֻנִּיּוֹת "בְּרִיתוֹת", מִלְשׁוֹן "חֹוֹץ", עַל שֵׁם שֶׁהֵן נוֹתְרוּ מִחוּץ לַמִּשְׁנָה. חֵלֶק מִהַמִּשְׁנֵיּוֹת שֶׁנוֹתְרוּ מִחוּץ לַמִּשְׁנָה, נִגְרָכוּ בְּיַד רַבִּי חִיָּא וְרַבִּי אוֹשַׁעִיָּא, וּבְמַסַּכַּת חוּלִין אוֹמֵר הַתְּלֻמָּד, כִּי רַק הַבְּרִיתוֹת הִלְלוּ מוֹסַמְכוֹת וְיִיתֵן לְסָמוֹךְ עֲלֵיהֶן, מִפְּנֵי שֶׁרַבִּי חִיָּא וְרַבִּי אוֹשַׁעִיָּא דִּקְדְּקוּ וְעִינֵי בְּרִיתוֹת, וְלֹא הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן דְּבָרִים מִשַּׁל עֲצָמָם, אֲלָא כְּפִי שֶׁנִּמְסָרוּ בְּמַהֲלָךְ הַדִּירוֹת.

1. חוץ (בארמית)
 2. יצר
 3. לוחם אצילי
 4. משנה חיצונית
 5. תקינות גופנית

(מזאג'לס 'אמלס
 'לסא 'אמלס 'לס: מלסומל)

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי: את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* כפייהו רואה חשבון